

ΑΝΑΤΟΛΗ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΦΥΛ. Ε'.

ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΙ ΑΡΕΤΗ.

Ὁ Ἀριστοτέλης διςχυρίσθη ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ καταστῇ εὐτυχής, χωρὶς νὰ εἶναι ἐνάρετος. Τὴν ἐρθότητα τῆς ἰδέας ταύτης τοῦ σοφοῦ μαθητοῦ τοῦ σοφωτάτου τῶν ἀνθρώπων θὰ παρατηρήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἐὰν ὀλίγον ἐγκύψῃ εἰς τὸ ζήτημα.

Τί εἶναι εὐτυχία; ἡ κανονικὴ κατάστασις, ἡ ὁμαλὴ, ἡ τέρπουσα, ἡ εὐχαριστοῦσα, ἡ γεννώσα τὴν χαρὰν.

Τί εἶναι δυστυχία; ἡ ἐκτροχίασις, ἡ ἀνωμαλία, ἡ λύπη, ἡ δυσαρέσκεια.

Ἐξετάσωμεν πρῶτον τὴν σωματικὴν ὁμαλὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Τί προτιμᾶται; Νὰ ᾖ ἄρρωστος ἢ υγιής; Βεβαίως τὸ δεύτερον. Διατί; Διότι αὕτη εἶναι ἡ κανονικὴ κατάστασις τοῦ σώματος· ἡ ἀρρωστία εἶναι ἐκτροχιασμός, ἀνωμαλία. Πότε λοιπὸν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος εὐδαιμονίαν; ὅταν ἀσθενῇ, ἢ ὅταν χαίρῃ ἄκραν υγείαν; Βεβαίως ὅταν υγιαίνει. Ἄρα ἡ υγεία εἶναι εὐδαιμονία, ἡ ἀσθένεια κακοδαιμονία. Οὕτως αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μας.

Πότε ὁ ἄνθρωπος χαίρει καὶ ἀγάλλεται; Ὅταν ἔχῃ περιουσίαν, ἢ ὅταν δὲν ἔχῃ; Βεβαίως ὅταν ἔχῃ. Διότι κανονικὴ κατάστασις καὶ εὐχάριστος εἶναι νὰ ἐκπληροῖ ὁ ἄνθρωπος

τὰς φυσικὰς του ἀνάγκας, νὰ ἐνδύεται, νὰ διασκεδάζῃ. Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἀποκτᾶ διὰ τῶν χρημάτων, ἄρα ἀγαπᾷ τὰ χρήματα ὡς τι ἀγαθόν. Εὐρίσκει λοιπὸν εὐδαιμονίαν ἡ ψυχὴ εἰς τοῦτο, ἐνῶ κακοδαιμονίαν πάσχει ὅταν στερῆται χρημάτων, τῶν μέσων δηλονότι τῆς εὐζωίας.

Τώρα ἄς ἐξετάσωμεν τὴν ψυχικὴν ὁμαλὴν κατάστασιν.

Ἄρα ἡ ψυχὴ εὐαρεστεῖται καὶ τέρπεται ὅπου τὸ σῶμα ἔχῃ υγιῶς καὶ ὅπου τὸ αὐτὸ δύναται νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀνάγκας του, πολὺ περισσότερον αὕτη θὰ τέρπεται, ὅπου τὸ αὐτὸ εἰς τὴν αὐτὴν ὁμαλὴν διατελεῖ κατάστασιν, ὅταν καὶ αὕτη υγιῶς ἔχῃ. Ἐὰν χαίρῃ διότι τὸ σῶμα δὲν εἶναι ἐλαττωματικόν, θὰ χαίρῃ ἐπίσης ὅταν αὕτη αὕτη δὲν ἔχῃ ἐλαττώματα. Ἐὰν εὐδαιμονῇ ὅπου τὸ σῶμα, τὸ περικάλυμμα αὐτῆς, δὲν εἶναι χωλόν, τυφλόν, ἄρρωστον, ἄσχημον, ἐπίσης θὰ εὐδαιμονεῖ ἐὰν βλέπῃ καὶ ἑαυτὴν κεκτημένην ἐπίσης ἀγαθὰς ιδιότητας.

Ἡ ἀνδρία εἶναι ἰδιότης ἀγαθὴ τῆς ψυχῆς· ἡ δειλία εἶναι κακὴ τῆς ψυχῆς ἰδιότης. Διαικίως λοιπὸν εὐχαριστεῖται ὁ ἄνθρωπος ἐὰν εἶναι ἀνδρεῖος, ὡς λυπεῖται καὶ αἰσχύνεται ἐὰν εἶναι δειλός.

Ἡ μοχθηρία εἶναι κακὴ τῆς ψυχῆς ἰδιότης.

της ἢ μέθῃ ἐπίσης· τὸ χαρτοπαίγιον ἐπίσης ἢ δολοφονία ὁμοίως. Ὁ ἄνθρωπος ἐπομένως ἀδύνατον εἶναι· νὰ εὐχαριστῆται διότι εἶναι μοχθηρὸς, χαρτοπαίκτης, δολοφόνος, μέθυστος. Ἀπόδειξις ἔστω ὅτι πάντες ὅσοι ἔχουσι τὰς κακὰς ταύτας ἰδιότητας, πειρώνονται νὰ ἀποκρίψωσιν αὐτὰς καὶ παντὶ σθένει ἀγωνίζονται νὰ τὰς ἀρνηθῶσι.

Τι ἐκ τούτου συνάγεται; Ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀρετῇ, ἀρετὴν δὲ λέγοντες, νοοῦμεν ἀρετὴν σώματος καὶ ψυχῆς.

Ἄλλὰ τὸ συμφέρον; θὰ εἴπωσιν ἴσως οἱ ἀνκνῶστα. Ἄφου συμφέρει μοι νὰ ἔχω χρήματα, ἀφοῦ τὰ χρήματα εἶναι τὸ μέσον δι' οὗ ἀποκτῶ τις πᾶν εἶτι τῷ ἀναγκαιοῖ, ἀφοῦ αὐτὰ εἰσὶν ἀγαθὰ, τότε ἐπιτρέπεται νὰ πράττῃ τις μὴ ἀγαθὴν πράξιν πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν;

Οὐχί. Διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

Ἐπιθέσωμεν κατὰστασιν καθ' ἣν αἱ λύπαι εἰσὶ πολλαί, αἱ δὲ τέψεις ὀλίγαι. Καὶ ἄλλην, καθ' ἣν αἱ μὲν τέψεις εἰσὶ πολλαί, ὀλίγαι δὲ αἱ λύπαι. Ἐκ τῶν δύο τούτων κατὰστασιν τίς ἐστὶν ἡ εὐδαιμονεστέρη; Βεβαίως ἐκείνη, καθ' ἣν αἱ λύπαι εἰσὶν ὀλίγαι, πολλαὶ δὲ αἱ τέψεις. Διότι κατὰστασιν παρέχουσιν ἰσοζύγιον ἀγαθῶν καὶ κακῶν, δυσκόλως δυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν ἢ πλάστιγγῃ πάντοτε θὰ κλίνη ἐντεῦθεν ἢ ἐκεῖθεν. Ἄφου λοιπὸν οὕτως ἔχει, ὁ ἄνθρωπος φυσικῶς θὰ κλίνη ὑπὲρ τῆς κατὰστασεως ἐκείνης, ἥτις τῷ παρέχει πολλὰ μὲν ἀγαθὰ, ὀλίγα δὲ κακὰ. Ἄλλως τε τὸ ἀγαθὸν εὐρίσκεται εἰς ἀέναντον πόλεμον ἐν τῷ κόσμῳ πρὸς τὸ κακόν. Ἐν τῶν δύο θὰ ὑπερτερῆται τὸ ἕτερον. Ὁ ἄνθρωπος θὰ προτιμῆσῃ, ἐπαναλαμβάνομεν, τὰ ὀλιγώτερα κακὰ καὶ τὰ πλείονα ἀγαθὰ.

Πάντα τὰ κακὰ εἰσὶν ἀνάμικτα ἀγαθῶν· πάντα δὲ τὰ ἀγαθὰ εἰσὶ κακῶν ἀνάμικτα.

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος διατὶ ἐκλέγει τὰ ἀγαθὰ; Διότι ἐν αὐτοῖς εὐρίσκει ἥττονα κακοῦ δόσιν. Ἡ υἡγία φέρ' εἰπεῖν, τὸ θάρρος, ἡ ἐγκράτεια, εἰσὶν ἀγαθὰ. Ἄλλ' ὁ υἡγίης κοπιᾷζει ἐργαζόμενος, ὁ γενναῖος ἐκτίθεται εἰς τὸν κίνδυνον νὰ πληρωθῇ ἢ φονευθῇ, ὁ ἐγκρατὴς δὲν δύναται νὰ κορέσῃ τὰ πάθη του. Διατὶ προτιμῶμεν τὰ ἀγαθὰ ταῦτα; Διότι εὐρίσκομεν ἐν αὐτοῖς, ὡς προείρηται, πλείονα δόσιν ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ. Οὕτω καὶ ὅταν ἔχωμεν πολλὰ ἀγαθὰ καὶ ὀλίγα κακὰ, εὐχαριστούμεθα, διότι ἡ κατάστασις αὕτη προτιμωτέρα ἐστὶ τῆς ἄλλης, καθ' ἣν ὑπερτεροῦσι τὰ κακὰ.

Τὰ χρήματα εἶναι ἀγαθόν. Τίς ὅμως ἐξέφρων εὐχαριστεῖται νὰ κλέψῃ, ὅπως ἀποκτήσῃ χρήματα; Κλέπτων πάσχει κακὰ πλείονα ἢ ἀφ' ὅσα διὰ τῆς κλοπῆς πορίζεται ἀγαθὰ. Κλέπτων τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου, κακίζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἡ ψυχὴ του δὲν ἀνέχεται τὴν κατάστασιν ταύτην καὶ ἡ συνείδησις τὸν τύπτει, ἥτοι πρὸς ἀπόκτησιν ὀλίγου ἀγαθοῦ, πολλὰ ἐπισπᾶται κακὰ. Ἐπομένως προτιμώτερον νὰ ἦναι τις, φερ' εἰπεῖν, δίκαιος, ἐγκρατὴς, εὐτολμος, υἡγίης, σοφός, καὶ πένης, ἥτοι νὰ ἔχη πέντε ἀγαθὰ καὶ ἐν κακῶν, παρὰ νὰ ἦναι ἀδίκος, ἀκόλαστος, δειλός, ἀσθενής, ἄσοφος καὶ πλούσιος, ἥτοι νὰ ἔχη ἐν ἀγαθῶν καὶ πέντε κακὰ.

Οὐχί λοιπὸν τὸ συμφέρον, οὐχί τὰ χρήματα καθιστῶσιν εὐδαίμονα τὸν θνητὸν, ἀλλ' ἡ ἀρετή. Τὸ συμφέρον εἶναι ἀγαθὸν μόνον ὁπόταν συμβιβάζεται μετ' τὴν ἀρετὴν καὶ μετ' αὐτῆς συμβαδίζει.

Κατ' Ἀριστοτέλην λοιπὸν, εὐτυχία ἐστὶν ἡ ἀρετὴ· οὐδαὶς μὴ ἐνάρετος δύναται νὰ εὐδαιμονῇ.

Ἄλλ' ὁ κακὰ ἔχων προσόντα, ὁ δειλὸς, ὁ ἀκόλαστος, ὁ ἄσχημος, πταίει; Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην οὐχί· διότι ἄκων ὁ ἄνθρωπος γίνεται τοιοῦτος. Ἡ φύσις τοιοῦτον ἐπλασεαυτόν. Ἄλλ' ὅμως δύναται πῶς νὰ βελτιωθῇ,

τοῦλάχιστον ψυχικῶς, διὰ τῆς διδασκαλίας, τῆς παιδείας, τῆς μορφώσεως. Τότε δύναται νὰ κατενάξῃ τὰ πάθη του, νὰ θέτῃ φραγμὸν εἰς τὰς κακὰς κλίσεις του, καὶ οὕτω νὰ καθίσταται ἐνάρετος, ἥτοι εὐδαίμων.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ.

Ἡ ἀρχαία Πέργαμος, ἡ περίφημος πρωτεύουσα Κράτους, ἰδρυθέντος ὑφ' ἐνὸς τῶν τοποτηρητῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, ἡ πατρίς τῆς περγαμινῆς, ἥτις κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀντικατέστησε τὸν πάπυρον ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ, καθὼς ἀργότερον τὴν περγαμινὴν ἀντικατέστησεν ὁ χάρτης, ἀνεκῶσεν αἴφνης ἐκ τῆς γῆς, χάρις ταῖς ἐρεῦναις τοῦ Γερμανοῦ ἀρχαιολόγου Χούμαν.

Ἡ Πέργαμος κεῖται ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, εἰς τὸ βῆθος ὄρου ἀπέναντι τῆς νήσου Λέσβου. Ἡ χώρα ἔχει ἔψιν γαλήνιον, ποιητικὴν, ἀλλ' ὀλίγον μελαγχολικὴν. Ἡ γαλήνη τῆς φύσεως δὲν διακόπτεται εἰμὴ ὑπὸ καρκινῶν διερχομένων ἐκεῖθεν. Αἱ κάμηλοι, ἀποτελοῦσαι μακρὰν σειρὰν, προχωροῦσι βήματι μεμετρημένῳ· τούτων δ' ἡγεῖται ὄνος, οὗ ἐπικλήθεται σοδοκὸς Τοῦρκος, φέρων τὸ μελανόν του καφτάνι καὶ τὸ ὑπερμέγεθες σαρίκιον. Εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ ὄνου προσδένεται τὸ σχοινίον τῆς πρώτης καμήλου, εἰς τὴν οὐρὰν δὲ ταύτης τὸ σχοινίον τῆς δευτέρας, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Τὴν ἐσπέραν τὸ καραβάνιον κάμνει ἄλτ, καὶ καταυλίζεται πέραξ μεγάλης πυρᾶς. Τὴν ἡμέραν σταματᾷ μόνον ἐκ διαλειμάτων εἰς τὰ χάνια, τὰ ὁποῖα συνήθως εἰσὶ πενιχρὰ ξενοδοχεῖα παρὰ τινὰ δροσερὰν πηγὴν κείμενα. Πρὸ αὐτῶν ὑπάρχουσι πλάτανοι πλατύσχοι, ὑφ' ἧς οἱ ὄδοι πόροι ἀναπαύονται, πίνοντες καφεῖ, ὃν ταῖς προσφέρει Τοῦρκος· μέχρις ὀδόντων ὀπλισμένους.

Εἰσερχόμενος ὁ ὄδοιπόρος εἰς τὴν κοιλάδα, παρατηρεῖ λοφίσκον, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσιν οἰκοδομαὶ πάσης ἐποχῆς. Εἶναι ἡ ἀκρόπολις τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ἡ νέα πόλις, ἡ νεωτέρη Πέργαμος, κεῖται μεσημβρινῶς τῆς ἀκροπόλεως. Εἶναι πόλις δροσερὰ καὶ γελόεσσα, εἰς δὲ τὰ πέριξ αὐτῆς θάλλουσι καρποφόρα δένδρα καὶ ἡ ἄμπελος. Ποῦ καὶ ποῦ ὑψοῖ τὴν κεφαλὴν ἡ κυπάρισσος.

Πρὸ δύο ἐτῶν τὰ καλλιτεχνικὰ ἀριστουργήματα τῆς Περγάμου τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἦσαν ἄγνωστα. Μόνον δὲ ἐγίνωσκεν ὁ κόσμος τὴν Πέργαμον τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς. Ἄλλ' ὁ Γερμανὸς ἀρχαιολόγος ἀπεκάλυψεν ἡμῖν τὴν ἑλληνικὴν ἐποχὴν τῆς Περγάμου.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ ρηθεὶς ἀρχαιολόγος εἶρε τεμάχια γεγλυμμένου μαρμάρου, πεπλασμένα κιονόσφαινα, κλπ. Εἶτα ἀνεῦρεν ἅπαντα τὰ λείψανα ἐνὸς τῶν πλουσιωτέρων καὶ περιφανεστέρων ναῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἀφιερωθέντος εἰς τὴν Γιγαντομαχίαν!

Τὸ ἀγαλμα τοῦ Διὸς, κεραυνοβολοῦντος τοὺς γίγαντας, δὲν εὐρέθη ἢ περὶ τὰ τέλη τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐκδρομῆς. Ἐπὶ τινὰ μάλιστα καιρὸν ἀπηλπίσθη ὁ Χούμαν περὶ τῆς ἀνευρέσεώς του. Αἴφνης ὅμως ἐπτά μεγάλοι ἀετοὶ ἐξέρχονται ἐκ τῶν εἰρηπίων τῆς Περγάμου. Οἱ ἀρχαιολόγοι εἰσὶ δεισιδαίμονες. Ὁ κ. Χούμαν ἠντλησεν ἐκ τοῦ αἰῶνος θάρρος. Οἱ ἐργάται ἐπεδύθησαν θαρραλεώτεροι εἰς τὸ ἔργον των. Ἡ ἀξίνη ἔφερον εἰς φῶς ἀνάγλυφον μεγάλης ἀξίας.

Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο παρίστα Θεὸν τινα. Ἡ ἐργασία ἦν λεπτή, ἐξαισία! Τρεῖς γίγαντες ἐφαίνοντο, ὧν ὁ εἷς, ἐξηπλωμένος ἐπὶ βράχου, ἐφαίνετο πληγείς τὸν γλουττὸν ὑπὸ κεραυνοῦ. Ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ θέξ ὁ ἐνθουσιασμός δὲν ἔσχεν ὄρια.

— Αἰσθάνομαι ὅτι προσεγγίζετε, ὦ πάτερ τῶν Θεῶν! ἐφώνησεν ὁ κ. Χούμαν.

Καὶ ἰδοὺ τῶ ὄντι ὁ Ζεὺς! Ἔργον ἀπαρά-
μιλλον, ἀποδοθὲν τῷ κόσμῳ.

Βαθῆως συγκινηθέντες οἱ τε λόγιοι καὶ οἱ
ἐργάται, περιεκύκλωσαν τὸ ἄγαλμα. Ὁ Χού-
μαν ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ Διὸς, καὶ ἔκλυ-
σεν ὡς μειράκιον.

Τὰ πολύτιμα εὐρήματα τῆς Περσῆς
εὐρίσκονται νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Βερολί-
νου. Ἀλλ' ἐκεῖ, γράφει ὁ κ. Κοδοργκὼν ἐν
τῇ ἑπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων, δὲν εἶ-
ναι ἡ θέσις των. Τὰ κειμήλια τῆς ἀρχαίας
τέχνης δὲν κατεσκευάσθησαν ἵνα ταξιδεῦ-
σιν, οὐδὲ δύνανται νὰ θαυμασθῶσιν ἀλλαχοῦ
ἢ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει των. Διὰ τὴν τέχνην εἶ-
ναι τοῦτο ἀξίωμα. Αἱ μελωδίαί των Σκαν-
διναυικῶν ὄρεων δὲν δύνανται ν' ἀκουσθῶσιν
εἰμὴ εἰς τὰς λίμνας τῆς Νορβηγίας, τὰ ἐμβα-
τήρια τῶν Ἀθιγγάνων μόνον εἰς τὰ πεδία
τῆς Οὐγγαρίας, αἱ εἰκόνες τῆς Ἰσπανικῆς
σχολῆς ἐν τοῖς ναοῖς μόνον τῆς Σιβίλλης καὶ
τῆς Βουργός. Σήμερον ὅμως Ἑλληνικὸς ναὸς
μεταφέρεται ὡς δέμα βάμβακος ἢ μπακα-
λιάρου διὰ τοῦ σιδηροδρόμου! Τοῦτο εἶναι
καθαρὰ ἱεροσυλία!

Τὴν ἀγανάκτησιν ταύτην τοῦ κ. Κοδορ-
γκὼν συμμεριζόμεθα καὶ ὡς ἄνθρωποι καὶ
ὡς Ἕλληνες ἰδίως. Αἰσθανόμεθα μάλιστα
διπλασίαν ἡμεῖς τὴν ἀγανάκτησιν. Τοῦτο
μόνον παρατηροῦμεν τῷ φιλαρχαίῳ Γάλλῳ,
ὅτι ὅταν οἱ στρατιῶται τοῦ Βοναπάρτου ἔ-
πραττον τὰ αὐτὰ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ,
οὐδεὶς Γάλλος ἠγανάκτησε!

Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀγανακτῇ ὁ Γάλλος κα-
τὰ τοῦ Χούμαν, οὔτε ὁ Γερμανὸς κατὰ τοῦ
Ἑλγιν, ἀλλ' ἀπαξάπας ὁ πεπολιτισμένος
κόσμος κατὰ τῆς ἀσυνειδήτου ἱεροσυλίας οἰ-
ουδῆποτε ἀρχαιολόγου, πλουτίζοντος ξένα
μουσεῖα δαπάναις τοῦ ἀτυχοῦς μὲν, ἀλλ' ἐν-
δόξου ἑλληνισμοῦ, ἢ ἄλλης τινὸς ἐθνικό-
τητος.

ΤΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ.

Νεώτατος συγγραφεὺς ταξινομεῖ ὡς ἐξῆς
τὰ διάφορα παιγνίδια.

« Ὑπάρχουσι παιγνίδια, ὧν ἡ ἐπιτυχία
ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τύχης· ἄλλα, ὧν ἐξαρτᾶ-
ται ἐκ τύχης συγχρόνως καὶ τόλμης· ἕτερα
ἀπαιτοῦντα τέχνην σύναμα καὶ τύχην· καὶ
ἄλλα τέλος ἀπαιτοῦντα μόνον ἱκανότητα.
Ἡ ρολίνα, φέρ' εἰπεῖν, τὸ τριανταέ-
να κλπ· εἰσι παιγνίδια τύχης. Τὸ τὰ βλι-
νὰ κλπ· εἰσι παιγνίδια τύχης καὶ τέχνης. Τὸ
ἐκαρτέ ἀπαιτεῖ τόλμην καὶ τύχην. Τὸ
πικέτον, τὸ οὐτίς, κλπ· ἀπαιτοῦσι τόλ-
μην, τέχνην καὶ τύχην. Τὸ ζατρίκιον
ὅμως καὶ ἡ δάμα ἀπαιτοῦσι μόνον ἱκανό-
τητα, διότι ἡ τύχη καὶ ἡ τόλμη μηδαμῶς
ὠφελούσιν· ὁ ἱκανώτερος εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ
κερδίση».

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν
τῶν παιγνιδίων. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἱστορίαν
αὐτῶν, γινώσκουμεν τὰ ἐξῆς.

Λέγεται ὅτι κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον
οἱ Ἕλληνες, φεύγοντες τὴν ἐκ τῆς παρατε-
ταμένης πολιορκίας ἀνίαν, δισκέδαζον παι-
ζοντες ποικίλα παιγνίδια. Τούτους μιμηθέν-
τες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, εἰσήγαγον αὐτὰ εἰς τὴν
χώραν των.

Τὰ γνωστότερα ἐξ αὐτῶν ἦσαν ὁ ἀρ-
τισμὸς, ὁ χαλκισμὸς, ὁ κόττα-
βος, οἱ πεσσοὶ καὶ ἄλλα.

Οἱ Γερμανοὶ, κατὰ τὸν Τάκιτον, ἔπαιζον
μετὰ μανίας, ἀφοῦ δ' ἔχονον ὅτι καὶ ἂν εἶ-
χον, ἔπαιζον ἐπὶ τέλους καὶ ἑαυτοῦς, ἤτοι
τὴν ἐλευθερίαν των, ρίπτοντες ἐφάπαξ τοὺς
πεσσοὺς. Ὁ ἠττώμενος, καὶ τοι νεώτερος
καὶ εὐρωστότερος, συγκατετίθετο νὰ δεθῇ
ὑπὸ τοῦ κερδήσαντος καὶ νὰ ἀχθῇ πρὸς πώ-
λησιν εἰς ξένους, ἢ νὰ τηρηθῇ ὡς δούλος ὑπ'
αὐτοῦ τοῦ εἰς τὸ παιγνίδιον νικήσαντος.

Ὁ Ἅγιος Ἀμβρόσιος, περὶ Οὐννων λα-
λῶν, εἶπεν ὅτι, ἀφοῦ οὗτοι ἔπαιζον ὅτι πο-
λυτιμώτερον εἶχον, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ
τῶν ὅπλων των, ἔπαιζον τέλος καὶ τὴν ζω-
ήν των. Ὁ κερδίζων δηλαδὴ ἐφόνευε τὸν
ἠττώμενον!

Ὁ Dussaulx ἐν βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ:
«περὶ τοῦ πάθους τοῦ παιγνιδίου ἀπὸ τῶν
ἀρχαιοτέρων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς»,
εὐρίσκει ὅτι τὸ παιγνίδιον ὑπῆρχεν ἀνέκα-
θεν ἐν τῷ κόσμῳ, καθ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας
καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς. Ἀνακαλύπτει αὐτὸ
παρὰ τοῖς ἀγρίοις λαοῖς καὶ παρὰ τοῖς πεπο-
λιτισμένοις ἢ διεσθαρμένοις· οὐδέποτε ὅμως,
λέγει, ὑπῆρξε τόσῳ ζωηρὸν, καταστρεπτικὸν
καὶ διαδεδομένον, ὅσῳ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς
χρόνοις. Περὶ Γάλλων ὁμιλῶν, λέγει ὅτι κατ'
ἀρχὰς ἐνεκολπώθησαν αὐτὸ οἱ εὐγενεῖς, οἵτι-
νες τὸ εἰσήγαγον καὶ εἰς τὴν αὐλήν· τοῦτο
δὲ ἐξηγρεῖσθε τοὺς Γάλλους βασιλεῖς καὶ
τὰς οἰκογενείας των· ὅτι ἐπὶ Φραγκίσκου Α'.
ἤρξατο τὸ παιγνίδιον υποθαλπόμενον ὑπὸ
τῆς αὐλῆς· ὅτι κατέστη πανίσχυρον ἐπὶ Ἐρ-
ρίκου τοῦ Β'. ὅτι ἐπὶ Ἐρρίκου Δ'. εἰσήχθη
εἰς τὰς ἐπαρχίας· ὅτι ὁ καρδινάλιος Μαζα-
ρίνος, κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα τοῦ Λουδοβί-
κου ΙΔ', ἐπέτεινε τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦ-
τον, ὥστε παιγνίδιον καὶ ραδιουργία κατέ-
στησαν τὰ φυσικὰ τῆς αὐλῆς γνωρίσματα.

Τότε δὴ τότε οἱ Γάλλοι διέτρεχον τὴν
Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν καὶ Ἀγγλίαν, οὐχὶ ὡς
ἄλλοτε, ὅπως ἐπιδειξῶσι τὴν ἀξίαν των ὡς
Ἰππῶται, ἀλλ' ὅπως ἐξασκήσωσι τὸ ἐπάγ-
γελμα τοῦ παίχτου, διόπερ ἐκλήθησαν σαρ-
καστικῶς «Βιομήχανοι Ἰππῶται» (cavalieri
d' industria). Τὸ παράδειγμά των ἐμιμή-
θησαν πᾶσαι αἱ κλάσεις τῆς κοινωνίας. Σή-
μερον δὲ θεωρεῖται δυστυχῶς ὡς ἄνθρωπος
μὴ ἔχων συμπληρωμένην τὴν ἀνατροφὴν
του, ἐὰν δὲν κέκτηται τὴν μανίαν τοῦ παί-
ζειν! Διὰ τοῦτο κέντρα σχηματίζονται εἰς

διαφόρους οἰκίας ὑπὸ τὸ πρόσχημα δῆθεν
συναναστροφῆς, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ὅπως ἐπι-
δοθῶσιν οἱ θαμῶνες εἰς τὸ ἐπάρατον παιγνί-
διον καὶ ἀπογυμνώσωσιν ἀλλήλους. Ὁ ἀνόη-
τος, ὅστις παίζει τολμηρότερον τῶν ἄλλων,
καλεῖται «παίκτης γενναῖος!» Ἐπαινεῖται
δὲ καὶ θαυμάζεται παρὰ πάντων, ἄχρις οὔ,
χάνων καὶ τὸν τελευταῖον ὄβολον, μείνη ἔρη-
μος καὶ ἐγκαταλελειμμένος, διότι οὐδεὶς
πλέον ἐκτιμᾷ τὴν ἵπποτικὴν του περὶ τὸ
παίζειν γενναιότητα, ἀφοῦ οὐδὲν ἔχει πλέον
νὰ τῷ ἀφαιρέσωσι.

Καὶ τοι δὲ ὀρθεῖς συγγραφεὺς τὴν λυπη-
ρὰν ταύτην εἰκόνα ἔγραψε διὰ τὴν Γαλλίαν,
νομίζομεν ὅτι καὶ εἰς πάντα τὰ ἄλλα μέρη,
ἐν οἷς ὑπάρχει ὁ ψευδοπολιτισμὸς, ἠδύνατο νὰ
ἐφαρμοσθῇ.

Ἐν γαλλικῷ τινι λεξικῷ «des Origines»
(περὶ ἀρχῶν, πηγῶν, γενέσεων), ἀπαντῶμεν
ὅτι ἐν Μόσχᾳ καὶ Πετρούπολει οὐ μόνον ἔ-
παιζον τὰ χρήματα, τὰ πολύτιμα εἶδη καὶ
σκεῦη των, τὰς γαίας των, ἀλλὰ καὶ τοὺς
δουλοπαροίκους των οἱ εὐγενεῖς. Οὕτω πολ-
λάκις οἰκογένειαὶ ὀλόκληροι περιερχοῦντο ἐν-
τὸς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν κυριότητα πέντε ἢ
ἕξ διαφόρων προσώπων. Βύτυχῶς σήμερον
τοῦτο δὲν συμβαίνει, καθόσον addicti gle-
bae, ἤτοι προσητημένοι εἰς τὸ ἔδαφος, δου-
λοπάροικοι, δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Ῥωσίᾳ, χά-
ρις τῷ ἄρτι δολοφονηθέντι Ἀλεξάνδρῳ τῷ Β'.

Λέγεται ὅτι Βενετὸς τις εὐγενὴς ἔπαιζέ
ποτε τὴν ἰδίαν σύζυγον. Κινέζος δὲ τις τὴν
σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του. Τὸ ἔθιμον τοῦτο
ἐπικρατεῖ καὶ νῦν ἐτι παρὰ τοῖς Μαύροις
τῆς Γιουδάς. Καὶ ἐν Ἰνδίας δὲ, κατὰ τινὰς
περιηγητὰς, παίζουσι πολλάκις τοὺς τῶν
χειρῶν δακτύλους, οὓς ἀποκόπτει αὐτὸς ὁ
ἠττώμενος πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ κερδήσαν-
τος. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ πολλάκις ἠγάπησάν
τινες τὸ παιγνίδιον, ὥστε ὑπάρχουσι παρα-
δείγματα ἀνθρώπων ἐνθυμηθέντων αὐτὸ καὶ

κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου. Ἀναφέρεται, φέρ' εἶπειν, παίκτης διατάξας ἐν τῇ διαθήκῃ του ἵνα ἐκ τοῦ δέριματός του ἐπικαλυφθῇ ἀβαξ ζατρίκιου, ἐκ δὲ τῶν ὀστέων του κατασκευασθῶσι τὰ τεμάχια, δι' ὧν τὸ ρηθὲν παιγνίδιον παίζεται.

Οἱ Ρωμαῖοι ἠναγκάστησαν νὰ ἀπαγορεύσωσι τὰ τυχερὰ παιγνίδια, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ἐωρτάζοντο τὰ Κρόνια. Ἐὰν ὁ νόμος οὗτος δὲν καθίστα τὰ θύματα εὐαριθμότερα, οἱ Ρωμαῖοι ποιηταὶ θὰ ἐτοποθέτουσαν μεταξὺ τῶν ἀθλιεστέρων σκιῶν τοῦ Ταρτάρου τὸν ἄνθρωπον, ὅστις μὲ θολωμένην ὄψιν, μὲ κοίλας παρεΐας, μὲ ὄμμα ἄγριον, μὲ λαλιὰν τραχεῖαν, πρὸ τοῦ ἀμυδροῦ φωτὸς ὑπολοίπου λαμπάδος, ριψοκινδυνεύει ἐφ' ἑνὸς χαρτίου τὸν ἄρτον τῆς ἐπιούσης. Ἦθελε δὲ παρασταθῆ ὡς ἀληθὴς Τάνταλος, βλέπων ρέοντα περὶ αὐτὸν τὰ χρυσοφόρα τοῦ Πακτωλοῦ γάματα, ἄπερ οὐδὲ κἂν νὰ θίξῃ, δύναται, οὐδ' ἐλπίζει ποτὲ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο. Καὶ τῷ ὄντι ὁ παίκτης δὲν ἐλκύεται ὑπὸ γοητευτικοῦ τινος ὀνείρου. Εἶναι τὸ πεπωμένον, ὅπερ σύρει αὐτὸν ἄκοντα εἰς τὴν ἄβυσσον. Παρατηρεῖ αὐτὴν χαίνουσαν ἐνώπιόν του, καὶ ὅμως ρίπτεται εἰς αὐτήν. Ἡ τύχη τὸν καταδιώκει, δὲν τῷ εἶναι διόλου εὐνοϊκὴ τὸ γινώσκει καλῶς· τὴν μισεῖ μάστιχα διὰ τοῦτο· καὶ ὅμως θέλει διὰ τῆς βίας νὰ γίνῃ εὐνοϊκὸς τῆς τυφλῆ, κωφῆ, ἀμείλικτος διατελεῖ ἐκείνη· οὗτος ὅμως θέλει νὰ τὴν πείσῃ, νὰ τὴν ἐλκύσῃ, νὰ τὴν συλλάβῃ, νὰ τὴν ἀπειλήσῃ. Ὁμοιάζει τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅστις εὐρίσκειται πρὸ γυναικὸς ἀπίστου, ἣν περιφρονεῖ μὲν, ἀλλὰ καὶ ποθεῖ, ἣν ὑβρίζει, ἀλλὰ καὶ προσλιπαρεῖ, ἣν ἀπεχθάνεται, ἀλλὰ καὶ λατρεύει, ἣν αἰωνίως πολιτορκεῖ, καὶ ἣν γινώσκει ὅτι οὐδέποτε θ' ἀξιώθῃ νὰ θλίψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Περιγραφήν ἀθῶων τινῶν καὶ διασκεδαστικῶν παιγνιδίων καὶ ἱστορίαν αὐτῶν, θέλομεν προσεχῶς δημοσιεύσει.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΕΝΟΣ

ΦΙΛΗΣΥΧΟΥ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

(Συνέχεια ἴδε προηγ. φυλλ.)

Γ'.

—Μεγα-Κάρολε! Ξί! Μεγα-Κάρολε! ἐρώων, πρόσφερόν μοι τὴν προστασίαν σου μέχρι Βερολίνου, ὡς μεγάλου ἀξιωματικῆ! καὶ ἐπὶ τῷ ὄρει τούτῳ τίθεμαι ὑπὸ τὴν σημαίαν σου.

— Δὲν ἠδύνασο νὰ πράξῃς κάλλιον, φίλε μου. Ἴδου ἔχω πενήτηντα στρατιώτας ἐτόιμους νὰ συμπλακῶσι πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Διάβολον! Ἐὰν εἶχον ἑτέρους πενήτηντα, θὰ κατέστρεφον, Sapperment! μίαν γαλλικὴν μοίραν. Ἀχ! ἐὰν ἦμην ἐπὶ κεφαλῆς 200,000 ἀνδρῶν, ὡς ὁ Δουξ τοῦ Βρουνσβίχ, ὁ Ναπολέων θὰ τὴν εἶχε κακὴν! . . . Ἔστοιχημάτιζα ὅτι θὰ τοῦ ἐδίδον τὰ παπούτσια ἀπ' ἐκεῖ . . . ἀπὸ τὸν Ῥῆνον. Καὶ δὲν εἶναι δύσκολον, πάτερ, νὰ ἐπιτύχω τι καὶ μὲ τοὺς ὀλίγους τούτους στρατιώτας μου. Θεοῦ θέλοντος, θὰ δῆς! ἔλα, πάτερ, σὲ διορίζω ἱερέα τοῦ στρατοῦ μου.

Ὁ ἐπιλοχίας ἐβάδιζε μετὰ τοῦ στρατοῦ του ἐν τάξει καὶ πλαγίως τῶν ὧν ἔμελλε νὰ διέλθωμεν κωμῶν. Ὁ τυμπανιστὴς ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ σώματος καὶ ὁ Μεγακάρλος ἠγείτο αὐτοπροσώπως τῶν στρατιωτῶν του εἰς τὴν διαταγὴν Φέρτε ἄρμ! οἱ μὴ ἔχοντες ὅπλα συνηνώθησαν μετὰ τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν σιτηρεσίων. Ἐγὼ δὲ, καθὸ ἱερεὺς, ἔπρεπε νὰ καθέξω τὴν τελευταίαν ταύτην θέσιν. Ἦρχισα πάραυτα συνομιλίαν μετὰ τῆς προποδότηδος. Ἦ ἔντιμος αὕτη Κυρία, ἡ Δεσποινὴς καθὰ μὲ διβεβαίτου, ἐβάδιζεν ἐν σιγῇ παραπλεύρως τῆς φορταγίδος τῆς μοι ἔδωκε δὲ ἐκτεταμένως περὶ τῶν ἐν Σαφελδ καὶ Ἀκκορστάδ διατρεξάντων πληρο-

φορίας, δημοσίως κηρύττουσα τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς ὡς πρὸς τὰς ἃς κατέλαβον οἱ Πρῶσοι θέσεις καὶ ὡς πρὸς τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς ἐξελιγμούς των. Ἦσθανόμην ἀνίκανος νὰ τῇ ἀντεῖπω ἠξιώθην δὲ καὶ τῆς συμπαθείας τῆς, ἔνεκα τῆς προσοχῆς μεθ' ἧς τὴν ἠκροζόμην. Ἦ Ἐλισάβετ, (οὕτω πως ἐκαλεῖτο) ἐκτὸς τῆς ταυτότητος τοῦ ὀνόματος μετὰ τῆς περιφήμου βασιλείσσης τῆς Ἀγγλίας, εἶχε κοινὸν μετ' αὐτῆς καὶ τὸ σύστημα τοῦ ἀπορρίπτειν τὰ δῶρα τῶν πολυαριθμῶν αὐτῆς λατρευτῶν.

Ὀχληρὰ, ἐπιπληκτικὴ, ἀνίσυχος ἡ Ἐλισάβετ, ἐξήσκει τυραννικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τε τοῦ στρατοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀξίου μου φίλου, τοῦ ἐπιλοχίου Μεγακαρόλου. Κλίνω νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ στρατοῦ αὕτη ἐπιρροή τῆς προήρχετο ἐκ τῆς γενναιότητος τῆς μᾶλλον ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας, τῆς γενναιότητος ἐκείνης τῆς ἐξ οἰνοπνεύματος ἀπορρεύσης. Καὶ τῷ ὄντι, ἡ Ἐλισάβετ ἦν ἡ τε κεφαλὴ καὶ ἡ καρδία τοῦ λόχου μας, οὕτως ὥστε, ἐνῷ ὁ χωλὸς αὐτῆς ἵππος μετὰ βίας προὔχεται, οἱ πιστοὶ αὐτῇ στρατιῶται ἠκολούθουν ἄπισθεν· διὸ καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ μόλις τρία γερμανικὰ μίλια διηλύσαμεν.

Συγγάκις ἐμένομεν εἰς κώμας, ὅπου οἱ στρατιῶται ἐγίνωσκον ὅτι θὰ ἐπετύγχανον καλὴν κατοικίαν καὶ ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ καλὴν διὰ τὸν ἵππον τῆς φάτνης. Ὀδοιπορία τοιαύτη, ὅσον ὀχληρὰ καὶ ἂν ἦτο, ἀπέβη ἡμῖν ἐπωφελὴς, καθότι ὁ στρατός μας καθ' ἐκάστην ἐπιληθύνετο, χάρις τοῖς ἀδιακόπως προσερχομένοις. Οὕτω μετ' οὐ πολὺ ἡμεθα ἰσχυροὶ, καθότι συνεχείμεθα ἐκ διακοσίων ἀνδρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων δύο περιπλέον δραγαῖοι καὶ τέσσαρες σαλπικταί.

Δ'.

Τὴν ἑσπέραν τῆς τετάρτης ἡμέρας ὁ Μεγακάρλος μ' ἐπροσέκλεσε κατὰ μέρος. Ἐγ-

κατέλειψε καθόλου τὴν προηγουμένην του σοβαρότητα καὶ ἀπέβαλε τὸ μέγαρα μηχανευμένου ἦθος.

— Πάτερ, μοι εἶπεν, ὁ πόλεμος ὑπῆρξε πάντοτε ὁ καιρὸς τῶν μεγάλων εὐτυχημάτων· ἐγὼ πρὸ ὀκτῶ ἐτῶν εἶμαι ἀπλοῦς ἐπιλοχίας τοῦ πεζικοῦ, ἀλλὰ σήμερον θὰ γείνω στρατηγός! ἢ σήμερον, ἢ ποτέ!

— Ἴδὲ, ἐξηκολούθησεν, ἔχω διακοσίους ἀνθρώπους μετ' οὐ πολὺ ἔξω χιλιάδας, ὧν ἠγούμενος θὰ πορευθῶ πρὸς συνάντησιν τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' ὅμως, τοῦτο θὰ πράξω, ἀφοῦ πρῶτον γίνω αὐτουργὸς ἡρωϊκῆς τινος πράξεως, ὑπισχνουμένης καλὴν παρὰ τῷ Βασιλεῖ ὑπεδοχὴν καὶ ἐθνικὴν τιμὴν!

— Πῶς! δὲν μεταβαίνομεν πλέον εἰς Βερολίνον; εἶπον ἐγὼ, συλλογιζόμενος τὴν Γρέττην, τὴν δύστηνον Γρέττην, ἐλευσινῶς ἐγκαταλελειμμένην.

— Οὐχί! . . . πρέπει κατ' εὐθείαν νὰ προχωρήσωμεν εἰς Μιττεμβουόλδην . . . Ὁ βραθυμὸς τοῦ ἱερέως δὲν σὲ συμφέρει πλέον, πάτερ· γίνου στρατιωτικὸς· Sapperment! σοὶ δίδω ἐριοῦχον πῖλον, ξίφος, καὶ δόλοκληρον στολήν· Γινώσκεις μαθηματικά, ἔσει μοι χρήσιμος ὅπως μὲ καθοδηγῆς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλλήλων θέσεων καὶ προσφῶρων μέτρων. Σὲ διορίζω γενικὸν ὑπαπιστήν μου, καὶ σοὶ παραχωρῶ τὸν πρῶτον τυχόντα ἵππον.

Οὕτω πως ὁ ἄξιος Μεγακάρλος μοι πρόσφερεν ἀξίωμα ὀλίγον ἐλκυστικὸν δι' ἕνα φιλήσυχον. Ἐσκέρτα ἐκ τῆς ἐλπίδος ὅτι θὰ ἤκουσ παρ' ἐμοῦ δηλώσεις εὐγνωμοσύνης καὶ χάριτος, ἃς τινος ἦτο δύσκολον νὰ αἰσθανθῶ. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἡ ἰδέα τοῦ ν' ἀποκτήσω ἵππον, καὶ ἡ ἐλπίς νὰ φθάσω διὰ τοῦ μέσου τούτου εἰς Βερολίνον, μὲ κατέπεισε νὰ δεχθῶ τὴν προσφορὰν τοῦ Μεγακαρόλου. Οὕτως, ἐκκλησιαστικὸς καὶ στρατιωτικὸς, ἐνόμιζα ὅτι ὠλοιάζον τὸ Ἄγ. Πέτρον, ὅστις ἔφραζε καὶ

ξίφος· έννοητέον όμως ότι οὐδόλως ἐσκόπουν ν' ἀποκόψω δι' αὐτοῦ οὔτε κἀν ἐν ὤτιον.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ὁ στρατηγὸς συνεκάλεσε τὸν στρατὸν του, διώρισε λοχαγούς, λοχίας, δεκανεῖς, καὶ πρὸς πάντας τούτους με παρουσίασεν ὡς γενικὸν ὑπασπιστήν.

— Ναί! συστρατιῶται, ἐφώναζε μετ' ἐμφάσεως, ναί! ὁ κύβος ἐρρίφθη! Καὶ ἐπεφυλάχθη ἡμῖν ἡ δόξα νὰ ἐκπεραιώσωμεν τὴν ἐκκρεμὴ τῆς Πρωσσίας ὑπόθεσιν διὰ θριαμβευτικῆς νίκης! Ἡ ψυχὴ τοῦ μεγάλου Φριδερίκου, καθημένη ἐπὶ τῶν πτερῶν τῶν πύλων μας, μᾶς ἐποπτεύει. Ἡ πατρίς, ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐξηνητημένη, προσδοκᾷ ἐξ ἡμῶν ἀρωγὴν καὶ μεγάλας πράξεις. Βεβαίως δὲν πράττομεν ὀλιγώτερον ἀφ' ὅτι ἐπιθυμοῦμεν, φθάνει μόνον νὰ θέλωμεν. — Δυναμέθα ν' ἀνεχθῶμεν τὸν ἐχθρὸν ἀτιμωρητὴ λαφυραγωγούντα τὴν ἐφ' ἧς ἐγεννήθημεν γῆν; Δύο ἐναπομένουσιν ἡμῖν ὁδοί, ἡ τῆς δόξης καὶ ἡ τῆς αἰχμαλωσίας. Ὅσοι θέλουσι νὰ συμπλακῶσι παρ' ἐμοί, διὰ τὴν πατρίδα καὶ τὸν βασιλέα των, ἄς ρίψωσιν εἰς τὸν ἄερα τὸν πύλον των καὶ ἄς ἐκφωνήσωσι μετ' ἐμοῦ,

— Οὐρρρρρρά! Νίκη ἢ θάνατος!

Ἡ εὐγλωττία τοῦ Μεγακάρου ἦτον ἀξία πλειοτέρου στρατοῦ· μόλις δύο ἢ τρεῖς ἐπανελάβον ὑποκώφως τὴν φωνὴν τοῦ ἥρωος. Οἱ λοιποὶ τὸ ἔπραξαν μετὰ μακρὰν ἀργοπορίαν. Θεέ μου! τὴν στιγμὴν ταύτην ἐσυλλογίζοντο τὸν ζῦθον καὶ τὴν θερμότητα τοῦ Βερολίνου, γογγύζοντες κατὰ τοῦ ἥρωος, ὡς οἱ Ἰσραηλιταὶ εἰς τὴν ἐξοδὸν κατὰ τοῦ Μωϋσέως των.

Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ, ἀψήσασα κατὰ μέρος πᾶσαν εὐπροσπορίαν καὶ φανερώς ἐναντία οὐσα εἰς τὴν ἀποφασιστικότητα ταύτην τοῦ ἀρχηγοῦ, (καὶ τοῦτο διότι δὲν ἐζητήθη ἡ γνωμοδότησίς της), ἐπλησίασεν αὐτὸν, ἐρρόφησεν ἀλληλοδιδοχῶς τρεῖς λήψεις ταμβάκου, ἤγειρεν ὑπερφάνως τὴν κεφαλὴν, ἐ-

στράφη ἐξ εὐωνύμων καὶ ἐπανήλθεν ἀκολούθως εἰς τὴν θέσιν της, ἵνα χαλινώσῃ τὴν καθ' ἑπαντα τὸν στρατὸν διαδιδόμενὴν ἀγανάκτησιν.

« . . Aeternum servans sub pectore vulnus »

Τὴν ἐπιούσαν περὶ τὸ λυκόφως (δὲν εὐρισκόμεθα τοῦ Βρανδεμβούργου μακρὰν), ἤρχισαμεν τὴν ὁδοιπορίαν μας. Ὁ Μεγακάρουλος ἐστρατοπέδευε μετὰ σεμνοπρεπείας ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, μετὰ τῆς σεμνοπρεπείας ἐκείνης τῆς ἀπορροῦσης ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μεγάλου προγόνου του, τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὁ γενικὸς ὑπασπιστὴς του ἐπέβαινε παραπλεύρως αὐτοῦ ἵππου, ἀρπαγέντος τὴν προτεριαίαν ἐκ τινος κάρρου. Τὸ ζῶον καὶ ἐγὼ διετρέχομεν τὸ αὐτὸ στάδιον. Ὅργανα εἰρήνης, ὑπεχρεώθημεν ἀμφότεροι νὰ γίνωμεν μηχαναὶ πολέμου. Δεξιόθεν ἡμῶν ἦτον ἡ ὠραία καὶ εὐρύχωρος εἰς Βερολίνον ἄγουσα ὁδὸς· ἀριστερόθεν δὲ, ἡ τραχεῖα καὶ ἀκανθώδης ἀτραπὸς τῆς δόξης· δηλαδή ἡ εἰς Μιττεμβουόλδην ἄγουσα. Ἡμεῖς . . . θέλω νὰ εἶπω ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἐγὼ, δὲν ἐπεριμείναμεν στιγμὴν. Ὁ Μεγακάρουλος ἐνεθουσίασθη εἰς τὴν ἰδέαν τῆς δόξης· ἐγὼ, καὶ τοι ἦττον ἐνθουσιώδης, τὸν ἠκολούθουν . . .

Τὸ στράτευμα εἶπετο. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ φορεῖον τῆς τροφοδοτίδος, αὐτὸ ἤσυχον ἔλαβε τὴν ἐδὸν τῆς πρωτεύουσας· οὕτως ἡ Βασίλισσα Ἐλισάβετ ἐξεδικεῖτο τὴν ὕβριν τῆς ὑπ' οὐδενὸς αἰτήσεως τῆς γνώμης της.

Μόλις ὅμως ἡ ὀπισθοφυλακὴ ἐνόησε τὴν δυσἀρέσκειαν τῆς πιστῆς συμμάχου, ὑπήκουσεν εἰς τὴν μαγευτικὴν τοῦ οἰνοπνεύματος ἐλξιν καὶ τὴν παρηκολούθησε. Τὸ κέντρον καὶ ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα της, καὶ οὕτως ὁ Μεγακάρουλος καὶ ἐγὼ ἐμείναμεν μόνοι εἰς τὴν πρὸς τὰς δάφνας καὶ τὴν ἀθανασίαν ἄγουσαν ἐδὸν. Ὁ ἀρχηγὸς προὐχῶρει βεβουθισμένος εἰς ὑψηλὴν μελέτην· ἐγὼ ἐσυλλογίζομην τὴν Γρέτχην καὶ τὴν θέ-

εἰν τοῦ Χέιλθαχ. Ἐν τοσοῦτῳ ὁ εὐγενὴς μου φίλος, στρέφων τὴν κεφαλὴν, σύνοιδε τὴν τελείαν μόνωσίν μας! ὦ! τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν ὀργὴν τοῦ ἥρωος Μεγακάρουλου διὰ τὴν λιποταξίαν τῶν στρατιωτῶν του; Οἱ γυδαῖοι ἐκείνοι ἠκολούθουν ἅπαντες τὴν Βασίλισσαν Ἐλισάβετ, καθημένην ἐπὶ τῆς φορηγίδος της ὡς ἐφ' ἀμάξιος θριάμβου. Ὁ Μεγακάρουλος ἔτρεχε καλπάζων, καὶ φθὰς τοὺς λειποτάκτας, — «Στήτε!» ἐφώνησε μετὸσφ σταθερὰν καὶ βροντώδη φωνήν, ὥστε οἱ στρατιῶται ὑπέικοντες εἰς τὴν ἐξίν, ἐστάθησαν καὶ τὸν περιέμενον ἐν σιγῇ.

Ἡ ἐν περιπτώσει ταύτῃ αὐτοσχέδιος προσλαλιά του, ἐστὶν ἀξία τῶν περιφημοτέρων τοῦ Πλουτάρχου ἠρώων.

Τὸν ἠκροάσθησαν ἅπαντες μετὰ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ, ἀλλὰ συνάμα προσέχοντες ἀνησῶχος εἰς τὴν φορηγίδα, ἥτις ἠκολούθει τὴν πορείαν της. Ἐυεώρου ἐισέτι ἀμφιρροπὴς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσλαλιάς τοῦ φίλου μου, ὅτε ἀπροσδόκητον συμβὰν μετέθελε τὴν ὄψιν των πραγμάτων.

(ἠκολουθεῖ.)

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΜΕΜΝΩΝΟΣ.

Λίαν ἐνδοξον ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἦν τὸ ἀγαλμα τοῦτο καὶ θαυμάσια ἱστορήματα διηγούντο περὶ αὐτοῦ. Παρὰ τῇ εἰσόδῳ, τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀμενόφιδος, ἐν τῇ πεδιάδι τῶν Θηβῶν, ἀνδρουθέντος ἀνακτόρου, ἵσταντο δύο κολοσσοὶ ὅμοιοι ἀλλήλοις, καὶ τὸν θεμελιωτὴν αὐτοῦ ἐπεικονίζοντες. Οἱ Ἕλληνες ὅμως, ἐπιθυμοῦντες πανταχοῦ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἱστορίας των, ἔλεγον ὅτι ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν παρίστα τὸν ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἀναφερόμενον υἱὸν τῆς Ἥους ἥρωα Μένωννα, τὸν ἐκ τῶν ἀπωτάτων τῆς ἀνατολῆς μερῶν πρὸς βοήθειαν τῶν Τρώων μεταβάντα· ἐπειδὴ δὲ ἀνὰ πᾶσαν

πρωῖαν ἠκούετο ἐκ τοῦ ἀγάλματος ἡχος τις σύμφωνος τῷ τῆς λύρας ἢ κιθάρας, ἔλεγον, ὅτι ἀναμφιβόλως ἦτο ὁ υἱὸς τῆς Ἥους, ὅστις ἐχαιρέτιζε τὴν μητέρα του, καὶ πανταχόθεν προσέτρεχον ὅπως γίνωσι μάρτυρες τοῦ θαύματος. Ζωηροτάτη δὲ, ὡς φαίνεται, ἦν ἡ συγκίνησις τῶν εὐσεβῶν ἀκούοντων τοὺς ἀρμονικοὺς ἐκείνους τόνους, δι' ὃ τινες προσηύχοντο, ἄλλοι προσέφερον θυσίας, οἱ πάντες δ' ἔρχοντο ἐπὶ τοῦ βήθρου ἢ τῶν κνημῶν τοῦ κολοσσοῦ ἐπιγραφὴν Ἑλληνικὴν ἢ λατινικὴν, εἰς πεζὸν ἢ εἰς ἔμμετρον λόγον, πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ἀληθείας τοῦ θαύματος. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ὑφίστανται ἄχρι τοῦ νῦν, καὶ εἰσὶ λίαν περίεργοι πρὸς σπουδὴν· τινὲς εἰσὶ γεγραμμένοι ὑπ' εὐλαβῶν ἀστήμων, ὡς ὑπὸ τινος κλητήρος ἢ ἀπελευθέρου τινός, ἢ ἀξιωμακοῦ, ὑπάρχει μάλιστα καὶ τις ἀπλοῦ στρατιώτου γαλατικῆς καταγωγῆς, ὅστις φαίνεται ὅτι τόσῳ μεγάλῃν εὐχαρίστησιν ἔλαβεν ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ Μένωννα, ὥστε τρεῖς καὶ δεκάκις ἐπανήλθεν ὅπως τὴν ἀκούσῃ· συνήθως ὅμως οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸν Μένωννα εἰσὶν ἀνωτέρων τάξεων. Οἱ ἔπαρχοι τῆς Αἰγύπτου ἐπεσκέπτοντο πρὸ πάντων μετὰ τῶν συζύγων καὶ τέκνων των τὸ ἀγαλμα, καὶ μετὰ μεγίστης φροντίδος ἐπέγραφον μετὰ τοῦ ὀνόματός των καὶ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν παρεστάθησαν εἰς τὸ θαῦμα· εἰς ἐξ αὐτῶν μάλιστα, μὴ στερούμενος ματαιότητος, ἐκφράζεται ὡς ἐξῆς: «ἐπὶ τῆς δεκάτης τρίτης ὑπατείας τοῦ αὐτοκράτορος Δομητιανοῦ, Γ. Πετρώνιος Σεκοῦνδος, ἔπαρχος Αἰγύπτου, ἤκουσε τὸν Μένωννα καὶ τὸν ἐτίμησε διὰ στίχων Ἑλληνικῶν τῆς συνθέσεώς του, τοὺς ὁποίους ἐπέγραψεν», ἐπονται δὲ δύο στίχοι, οὓς ὁ κύριος Letron (α) εὕρισκε ὀλίγον βεβαιωμένους, ὁπωσδήποτε ὅμως ἀνεκτοὺς ὡς στίχους ἐπάρχου· οἱ ἡγεμόνες ὡσαύτως, ἐσά-

(α) Συγγραφεὺς σπουδαιοτάτης πραγματικῆς «Περὶ τοῦ φωνήεντος Μενωννίου ἀγάλματος».

κεις διέτρεχον τὴν Αἴγυπτον, δὲν ὠκνοῦν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν Μένωννα. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς, ὁ ἄπνονος οὗτος ταξιδιῶτης, ὅστις πάντῃ τὰ περιεργότερα μέρη τῆς αὐτοκρατορίας του ἐπεσκέφθη, μετέβη ὅπως ἀκούσῃ καὶ τὸν υἱὸν τῆς Ἡοῦς κατὰ τὸν μῆνα Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 130 μ. Χ., ἐπειδὴ δὲ ἦτο καὶ ποιητὴς, ἠγάπη νὰ περιστοιχῆται ὑπὸ τῶν εὐφροστέρων τῆς ἐποχῆς του, ἐξ ὧν τινες συνώδευον αὐτὸν καὶ κατὰ τὸ εἰς Αἴγυπτον ταξίδιον, οὐτινος μάλιστα μετείχε καὶ γυνὴ τις συγγραφεὺς, ἡ Ἰουλίᾳ Μπαλμπίλα, ἥτις εἰς τρεῖς περιόδους δακτυλικῶν στίχων ἐγκατέλειπεν ἡμῖν τὴν μνήμην τῶν ἐντυπώσεων τῆς αὐτῆς διηγεῖται, ὅτι πρὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ὁ Κολοσσὸς ὑπερέβη ἑαυτὸν, τρεῖς κατὰ σειρὰν μελωδήσας, καὶ ὅτι τρεῖς ἀνταπέδωκεν αὐτῷ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν φιλοφρόνησιν, διότι ἡ περιποίησις ἐκείνη τοῦ Μένωννος λίαν ἐκολάκευσε τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ τοὺς παρισταμένους ἐνέπλησε χαρᾶς. «Εἶναι βεβαία ἀπόδειξις, ἔλεγεν ἐνθουσιῶσα ἡ Μπαλμπίλα, ὅτι ὁ Καῖσαρ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν θεῶν!»

Ἐπαναθλέπων τις ὅλας ταύτας τὰς μαρτυρίας, δὲν κωλύεται νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο θαῦμα τῆς ἀρχαιότητος ἐμαρτυρήθη τόσῳ καλῶς, ὅσῳ τὸ τοῦ Μένωννος. Ἐπὶ δύο αἰῶνας καὶ τι πλεον, πάσης τάξεως ἐπισκέπται ἤκουσαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ μαρτυροῦσι περὶ αὐτῆς, ἐν αὐτοῖς δὲ εὐρίσκονται πολλοὶ ἀνεπτυγμένοι καὶ εὐφρεῖς, οὗς εὐκόλως δὲν ἠδύνατο ν' ἀπατήσωσιν, οἷον κυβερνῆται ἐπαρχιῶν, διοικητὰι λεγεῶνων, ἡγεμόνες καὶ ἡγεμονίδες, οἵτινες θεοβίως δὲν θὰ ἀνείχοντο νὰ γίνωσι θύματα ἀπάτης. Τὸ θαῦμα λοιπὸν εἶναι ὅλως βέβαιον, καὶ δὲν εἶναι οὐδόλως πιστευτὸν ὅτι παρήγετο ὑπὸ τινος ἀγυρτικῆς ἐφευρέσεως τῶν ἱερέων, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι σπάνιον εἶναι νὰ διαρκέ-

σῃ ἀγυρτεία τοιαύτη εἰς χρονικὸν δύο αἰῶνων διάστημα, ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν μνηθάνομεν ὅτι τὸ θαῦμα δὲν ἐλάμβανε χώραν πάντοτε καὶ ὅτι πολλάκις οἱ συνελθόντες ἵνα μαρτυρήσωσι τούτου ἠπατήθησαν. Σύζυγος ἐπάρχου τῆς Αἰγύπτου, μᾶς λέγει ἐν ἐπιγραφῇ τῆς ὅτι δις ἄνευ ἐπιτυχίας παρευρέθη ἀνωτέρω εἶδωμεν ὁποῖων περιποιήσεων ἔτυχεν ὁ Ἀδριανὸς ὑπὸ τοῦ Κολοσσοῦ, ἡ σύζυγος ἕμως αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξε τόσον εὐτυχὴς κατὰ τὰς δύο πρώτας ἐπισκέψεις, διότι ὁ Μένωννος ἔμεινεν ἄφρωνος πρὸ αὐτῆς, πρὸς μεγάλην δυσἀρέσκειαν τῆς αὐτοκρατείας, ἥτις παρ' ὀλίγον ἐξωργίζετο κατὰ θεοῦ τόσον ἀπολιτεύτου· «τὰ σεβάσματα χαρακτηριστικὰ τῆς ἡγεμονίδος, λέγει ποιητὴς τῆς αὐτῆς, ἐξήστραπτον ὑπ' ὀργῆς»· εὐτυχῶς ἕμως ὁ υἱὸς τῆς Ἡοῦς δὲν ἐπέμεινεν εἰς τὴν βάρβαρον σιωπὴν του καὶ ἀπέδειξε, δις φωνήσας κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν, «ὅτι ἠρέσκετο εἰς τὴν συνναστροφὴν τῶν θεῶν». Ἐκ τούτων βεβαιοῦται ὅτι, ἐὰν τὸ θαῦμα ἦτον ἀποτέλεσμα εὐσεβοῦς τινος ἀπάτης, ὁ θεὸς δὲν θὰ εἶχε τὰς ἰδιοτροπίας του καὶ πρὸ πάντων θὰ προὑφύλαττετο νὰ σιωπᾷ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τόσον ὑψηλῆς περιωπῆς προσώπων, ἐνῶ τρεῖς καὶ δεκάκις εἶχεν ἀκουσθῆ ὑπὸ στρατιώτου; Ἐδέησεν ὅθεν νὰ ζητήσωσιν ἀλλαγῶσε τὴν αἰτίαν τοῦ θαύματος, περὶ τοῦ ὁποῖου δικαίως δὲν δύνανται νὰ κατηγορηθῶσιν οἱ ἱερεῖς, καὶ μολοντί πρὸ 1600 ἐτῶν διεκόπη, ἠδυνήθησαν ν' ἀνακαλύψωσι τὸ ἀληθὲς αἷτιον, καὶ τὸ τοιοῦτον ἰδίως ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Letron· οὗτος πρῶτος ἀπέδειξε ἐναντίον τῆς γενικῆς πεποιθήσεως, α) ὅτι τὸ θαῦμα ἤρξατο κατὰ τὴν βασιλείαν Αὐγούστου, β) ὅτι δὲν γίνεται λόγος πλεον περὶ αὐτοῦ μετὰ τὴν τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου, καὶ γ) ὅτι ὅτε παρετήρησαν τοῦτο, ὁ Κολοσσὸς εἶχε συντριβῆ. Ἀγνωστον συμβῆν, πιθανῶς σεισμὸς, ἔρριψε κατὰ γῆς τὴν κεφαλὴν καὶ μέρος τοῦ κορμοῦ,

καὶ τότε παρετήρησαν ὅτι ἀνὰ πᾶσαν προΐαν ἐξέφευγεν ἐκ τῶν ἐσχισμένων πετρῶν εἶδος τι παραπύου· τὸ περίεργον τοῦτο φαινόμενον παρετηρήθη καὶ ἀλλαγῶ. Εἰς τὰ λατομεῖα τοῦ γρανίτου εἰς Σύνην, εἰς Καρνακ, εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Φυλῶν, εἰς τὰ Πυρηναιῖα καὶ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ὀρενόκου παρετήρησαν ὅτι οἱ γρανιτικοὶ βράχοι παράγουσιν ἐνίοτε ἠχώδη τινα τριγμὸν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἰδίως ὅτε ἡ μεταξὺ τῆς νυκτὸς καὶ ἡμέρας θερμοκρασία εἶναι ἀκούστως διαφέρουσα. Ἡ ἐξήγησις αὕτη καὶ διὰ τὸ τοῦ Μένωννος θαῦμα εἶναι προσφυστάτη καὶ πρὸς τοῦτο συντελεῖ μεγάλως ἢ τε ἐναρξίς αὐτοῦ ὡς καὶ ἡ κατάπαυσις· ἐπειδὴ τὸ θαῦμα ἤρχισε μετὰ τὴν συντριβὴν τοῦ ἀγάλματος, ἥτις ἦτο λίαν ἀναγκαία πρὸς παραγωγὴν τοῦ θαύματος, καὶ διότι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου, λίαν ἀφύως διαταχθεῖσαν ἐπισκευὴν αὐτοῦ, ἀγνοοῦντος τὴν ἀνάγκην ταύτην, τὸ θαῦμα διεκόπη. Ὁ Letron, ὑποθέτει ὅτι οὗτος παρεφέρθη εἰς τοῦτο ἐξ ὑπερβάλοντος θρησκευτικοῦ ζήλου, διότι οἱ ἐπισκεπτόμενοι εὐσεβεῖς ἐσκέπτοντο, καὶ τινες μάλιστα ὁμολογοῦσιν ἡμῖν τοῦτο ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς, ὅτι, ἀφοῦ ὁ Μένωννος οὕτω κατεσυντριμμένος ἠδύνατο νὰ ἐκβάλλῃ εἶδος τι γογγυσμοῦ, βεβαίως θὰ ὠμίλει κάλιστα ἐὰν συνεπληροῦτο· τοιαύτη, ὡς εἰκάζεται, θὰ ἦτο καὶ ἡ γνώμη τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ὦν λίαν ἀρωσιωμένος πρὸς τοῦτο καὶ τῇ εἰδωλοατρείᾳ, ἠθέλησε νὰ συγχύσῃ τοὺς ἀπίστους, παρέχων αὐτοῖς τὸ θέαμα θεοῦ ἐκ γρανίτου ὀμιλοῦντος. Ἴσως δὲ ἐσκέπτετο νὰ ἀντιτάξῃ τὸ περίεργον τοῦτο θαῦμα πρὸς τὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ἃ ὑπερηφανεύοντο οἱ Χριστιανοὶ, καὶ δι' ὧν πλείστους προσεῖλκον εἰς τὴν διδασκαλίαν των. Ἐνῶ λοιπὸν ἡ σύζυγος του αὐτοκράτορος Ἰουλίᾳ Δόμνα ἔγραψε διὰ τοῦ Φιλοστράτου τὸν βίον Ἀπολλωνίου τοῦ Τυκνοῦ, τὴν

ὁποῖον ἤθελον ν' ἀντιτάξωσιν εἰς τὸν τοῦ Σωτῆρος, αὐτὸς ἐσκέφθη ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον πρὸς ἀποτελείωσιν τῶν ἀμφιβαλλόντων, νὰ πέμπῃ ν' ἀκούωσι τὴν ἀρμονικὴν τοῦ Μένωννος φωνήν. Ἐκ τούτου ὁμοῦ μὲν εἶδωκε τὴν διαταγὴν τῆς ἐπισκευῆς· ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ὑπῆρξε δυστυχιστάτη. «Αἱ πάντα ὀγκώδεις στοιβάδες τοῦ πηλοῦ, τὰς ὁποίας ἀνήγειρον ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους, ὅπως ἀναπληρώσωσι τὴν κεφαλὴν καὶ τοῦ κορμοῦ τὰ ἐλλείποντα, ἐσχημάτισαν στριμίδα, σταματήσασαν τὰς δονήσεις.» Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ υἱὸς τῆς Ἡοῦς ἔπαυσε νὰ χαιρετίζει τὴν μητέρα του.

H. X. A.

Ἡ ἘΚΛΟΓΗ ΤΟΥ ΣΕΧΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΤΑΚΡΟΥΡΟΙΣ.

Οἱ Τακρούροι εἶναι φυλὴ Βεδουϊνικὴ τοῦ ἀνατολικοῦ Σουδάν. Ἴδου πῶς ὁ Συνταγματάρχης τῶν Γεν. Ἐπιτελῶν Μωχάμετ Μουκτάρ Βέης διηγεῖται τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Σέχα αὐτῶν ἀνὰ πᾶν ἔτος.

Κατ' ἔτος, περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Ρέγκεπ (μεταξὺ Μαΐου καὶ Ἰουνίου), γίγνεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου Σέχα. Μῆνας τινὰς πρὸ τῆς ὀρισμένης ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς, προμηθεύονται κατάλευκον δάμαλιν, ἢν διατηροῦσι καλῶς, καὶ τὴν ὁποῖαν σφάζουσι δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκλογῆς. Τὸ δέρμα τῆς μεταχειρίζονται εἰς κατασκευὴν τυμπάνου τῆς φυλῆς, ὅπερ ὁ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ διατελὼν Σέχος δίδωσι πρὸς φύλαξιν εἰς τινα γραῖαν.

Ἀφαιροῦσιν ἔπειτα τὰ τε ἔντερα καὶ λοιπὰ τοῦ ζώου ἐντόσθια, ἄπερ ὁ παλαιὸς Σέχος τίθησιν ἐντὸς χύτρας ὡς ἐξῆλθον ἐκ τῆς κοιλίας τῆς δαμάλεως· ἀφοῦ δὲ τὰ βράσωσιν ἐπὶ τινα ὥραν, ὁ Σέχος λαμβάνει ἐκ τοῦ ζώ-

μοῦ κύτων διὰ κοχλιαρίου καὶ προσφέρει εἰς τοὺς πιστοὺς ὁπαδοὺς, ἐπὶ τὴν ὑποστήριξιν τῶν ὁποίων βασιζέται ἐν τῇ ἐκλογῇ. "Ὅστις καταπῆν τὸ ποτὸν τοῦτο, χωρὶς νὰ συνοφρυωθῆ, θεωρεῖται πιστὸς· ὅστις ὅμως πράξῃ τὸ ἐναντίον, κατατάσσεται μεταξύ τῶν δειλῶν, ἐφ' ὧν δὲν δύναται τις νὰ βασισθῆ.

Τούτων γενομένων, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς οἱ ὁπαδοὶ τοῦ τέως Σέχα, ἐν οἷς καὶ ἡ γραῖα καὶ οἱ τῆς φυλῆς προὔχοντες, συνέρχονται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πρῶτον ἀφαιροῦσιν αὐτὸν τὰ συνήθη ἐνδύματα· εἶτα δίδουσιν αὐτῷ ἐν ὑποκάμισον, ἐν ἐσώδρακον, ἐν σανδάλιον μετὰ τεμαχίου ἐριούχου καὶ καθίζουσιν αὐτὸν ἐπὶ δέρματος ἀγελάδος· ἀνακινώσκουσιν αὐτῷ στίχους τινὰς τοῦ Κορναίου, καὶ ἀφοῦ ἐπτάκις χύσωσιν ἐν τῇ χειρὶ του ν τ ο ὕ ρ α κ, κολλῶσι τεμάχιον χόρτου ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σέχας ἐξέρχεται τῆς οἰκίας του καὶ ἀκολουθῶν ἐλικοειδῆ γραμμὴν, τὴν πτωχὸς τις τῆς φυλῆς προβαίων αὐτοῦ καὶ ὡς κύων ὑλακτῶν διεχάραξεν, ἀφικνεῖται εἰς τὴν δημόσιον πλατεῖαν, ἔνθα οἱ πολεμιστὰς τῆς φυλῆς ἴστανται παρατεταγμένοι ὡς εἰς μάχην.

Καθίζουσι τότε τὸν Σέχαν οἱ ἔμπιστοι καὶ ὁπαδοί του ἐπὶ τάπητος, καὶ τοποθετοῦντα, ὅπισθεν αὐτοῦ ἔχοντες πλήρη τὰ ὄπλα των.

Ἐν δεδομένη στιγμή τὸ τύμπανον, ὅπερ κατεσκευάσθη ἐκ τοῦ δέρματος τῆς σφαγείσσης δαμάλεως, κομίζεται ἐνώπιον τοῦ Σέχα, καὶ συγχρόνως παραδίδεται αὐτῷ ἡ πλευρὰ τοῦ σφαγέντος ζώου τετραμήνη εἰς τρόπον, ὥστε νὰ διαιρεθῆ ἀμέσως εἰς πρώτην βιαῖαν κίνησιν. Ὁ Σέχας λαμβάνει αὐτὴν καὶ τὴν αἰεὶ τρίς, ἐκάστοτε ἰσχυρότερον. Κατὰ τὴν τρίτην φοράν μέρος τῆς πλευρᾶς ἀποσπάται. Ὁν δὲ ἤθελε προσβάλλῃ τὸ ἀποκοπὲν τεμάχιον, ἐκλέγουσι νέον Σέχαν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν οἱ ὑπηρέται τοῦ

παλαιοῦ Σέχα, εἴτε ἐξελέχθη καὶ αὐθις οὗτος, εἴτε ἄλλος τις ἐκ τοῦ λαοῦ, πυροβολοῦσι. Πράττουσι δὲ τοῦτο κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίστασιν, ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν νέαν αὐτοῦ ἐξουσίαν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, ὅπως διασώσωσιν αὐτὸν ἀπὸ τὰ μίση, ἅπερ τυχὸν διήγειρεν ἡ ἐξάσκησις τῆς πρώτης του ἐξουσίας.

Μετὰ ταῦτα οἱ προὔχοντες λαμβάνουσι τὸν νεοεκλεχθέντα Σέχαν καὶ καθίζουσιν αὐτὸν ἐπὶ ἄ γ κ α ρ ἐ μ π, ἥτοι θρανίου παριστόντος τὸν ἑρόνον, καὶ κάμνουσιν αὐτὸν νὰ ἠμώσῃ ὅτι θέλει κυβερνήσει ἐν δικαιοσύνῃ καὶ συνωδὰ τοῖς παραγγέλμασι τοῦ Κορναίου.

Ὁ Σέχας τότε παροτρύνει τοὺς προὔχοντας νὰ ᾧσι πάντοτε ἔτοιμοι πρὸς πόλεμον, νὰ ἔχωσι πάντοτε προμήθειαν σίτου ἐν τοῖς σάκκοις αὐτῶν, καὶ τέλος νὰ διατελῶσι πρόθυμοι εἰς πᾶσαν διαταγὴν τῆς νέας ἐξουσίας.

Τότε ὁ Σέχας ἀποσύρεται εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ δὲν ἐμφανίζεται ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τὴν φυλὴν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡλίθιοις τις ἀναπληροῖ αὐτὸν εἰς τὴν διοίκησιν.

Κατὰ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ὁ Σέχας, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν του καὶ τοῦ ἐπὶ ἐβδομάδα διοικήσαντος ἡλίθιου, πορεύεται ἔξω τῆς πόλεως. Τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ μέρος συντάσσεται τῷ Σέχα. Οἱ λοιποὶ ὑπερασπίζονται τὸν ἡλίθιον, καὶ τότε συνάπτεται μάχη πλαστῆ, ἣτις περαιοῦται διὰ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ ἡλίθιου, ὅστις, χωρὶς νὰ γινώσκῃ περὶ τίνος πρόκειται, πιστεύει ἐν πεποιθήσει ὅτι ὑπῆρξε Σέχας, ἀποβληθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ χάριν ἐτέρου.

Ἀνάγκη ὅμως νὰ εἰπωμεν ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἐκλεγόμενος Σέχας εἶναι πάντοτε ὁ αὐτὸς, διότι τὸ τεμάχιον τῆς δαμάλεως προσβάλλει συνήθως τὸ ἄτομόν του, ὅπερ ὑποστηρίζεται καὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Προφητειῶν τὸ ἀνάγνωσμα. — Ἐκ τινος Γερμανικῆς ἐφημερίδος μεταφέρομεν τὰς ἐξῆς δύο προφητείας, ὧν ἡ μὲν εὐρίσκεται γεγλυμμένη ἐν τινι ἐν Ὁβερεμὲλ τῆς Γερμανίας μαρμάρῳ, ἡ δὲ ἀποδίδεται τῷ ἱατρῷ Μιχαὴλ Νοστράδαμῳ, γεννηθέντι τῇ 14 40βρίου 1503 καὶ ἀποθανόντι ἐν Σαλῶν τῇ 24 Ἰουνίου 1566.

Ἡ πρώτη ἔχει οὕτω.

« Quando Marcus Pascha dabit
Et Antonius Pentecostem celebrabit
Et Joannes Crustum adorabit
Totus mundus vae! clamabit. »

Ἡτοι: Ὅταν τὸ Πάσχα συμπέσῃ ἡμέραν τοῦ Ἁγ. Μάρκου (25 Ἀπριλίου), ἡ Πεντηκοστή ἡμέραν τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου (13 Ἰουνίου) καὶ τὸ Corpus Domini ἡμέραν τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου, (24 Ἰουνίου), ὁ κόσμος ἅπας θὰ κραυγᾷ «οὐαί!»

Ἡ δευτέρα ἔχει ὡς ἐξῆς.

« Quand Georges Dieu crucifera
Que Marc le ressuscitera
Et que Saint Jean le portera
La fin du moult arrivera. »

Ἡτοι: Ὅταν ἡ μεγάλη Παρασκευὴ συμπέσῃ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου (23 Ἀπριλίου), τὸ Πάσχα τοῦ Ἁγ. Μάρκου (25 Ἀπριλίου) καὶ τὸ Corpus Domini τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου (24 Ἰουνίου), θὰ φθάσῃ ἡ συντέλεια τοῦ αἵωνος.

Ἡ περὶ τῆς πρόκειται ἐποχῆ, τὸ ἀπαίσιον δηλονότι ἔτος, καθ' ὃ αἱ μνησθεῖσαι ἑορταὶ συμπίπτουσιν, ὡς αἱ προφητεῖαι ἀπαιτοῦσιν, ἔσται τὸ 1886. Ὡστε μετὰ 5 ἔτη κόσμος δὲν θὰ ὑπάρχει! . . .

Οἱ κύνας τῆς νοτίου Ἀφρικῆς — Πᾶν εἶτι ἐλέχθη ἡ ἐγγραφή περὶ τοῦ ἐνστίκτου κυνῶν τινῶν τῆς Εὐρώπης, εἶναι μὴδὲν πρὸ

τῶν θαυμασίων ιδιοτήτων τῶν κυνῶν τῆς νοτίου Ἀφρικῆς.

Τίς τῶν περιηγητῶν ἀνελθὼν ἐπὶ τὰς Ἀλπεις δὲν ἐθαύμασεν ἀκούων τὰς ἀνδραγαθίας τῶν κυνῶν τοῦ Ἁγ. Βερνάρδου ἢ τοῦ Ἁγ. Γοθάρδου; Καὶ οἱ Παρισίνοι εἶδον πελωρίους κύνας, ὀδηγοῦντας ὀλόκληρον βοῶν ἀγέλην.

Ἄλλ' ὅλοι οἱ κύνες αὐτοὶ, ἐν συνόλῳ λαμβανόμενοι, εἰσὶ μ.η δὲ ν πρὸ τῶν κυνῶν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ὀττεντόττων.

Λέοντες, τίγρεις καὶ λεοπαρδάλεις πολυάριθμοι περιδιαβάζουσιν εἰς τὰς βοσκὰς ἐν αἷς οἱ Ὀττεντόττοι ὀδηγοῦσι τὰ ποιμνιά των καὶ ἐν αἷς ἀφίνουσιν αὐτὰ καθ' ἅπασαν τὴν νύκτα.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ προφυλαχθῶσι τὰ ποιμνία ταῦτα ἀπὸ τῶν ἐπιθέσεων τῶν θηρίων. Πρὸς ὑπεράσπισιν δ' αὐτῶν χρησιμεύουσιν οἱ κύνες, ὧν ἡ φυσιογνωμία εἶναι ὄντως φοβερὰ καὶ εἰδεχθῆς.

Τὴν νύκτα, ὅταν τὸ ποιμνιον εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάνδραν του, ἥτις ἐστὶ ξύλινον δρύφακτον, τέσσαρες τῶν κυνῶν τούτων καταλαμβάνουσι γραμμὴν ἀμύνης, τοποθετούμενοι ὡς φρουροὶ πρὸ τῆς μάνδρας εἰς ἴσην ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς οὐδαμῶς κατακλίνονται. Φρουροῦσι μετὰ προσοχῆς καὶ ἀσφραίνονται διηνεκῶς. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Πᾶσα ἄμυνα καλῶς διοργανωμένη, ἀπαιτεῖ καὶ μίαν περίπολον. Εἰς τῶν κυνῶν λοιπὸν, ἐγκαταλείπει τὴν θέσιν του καὶ περιπολεῖ καὶ ἀνιχνεύει εἰς μέτρων τινῶν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἀπόστασιν, ὅπως ἐκπλήξῃ ἐν ἀνάγκῃ τὸν ἐχθρόν. Ἡ περίπολος αὕτη περιφέρεται, ἐρευνᾷ, παραφυλάσσει, παρατηρεῖ, καὶ ὅταν πεισθῆ ὅτι ἐχθρὸς τις δὲν προσεγγίζει, ἐπανέρχεται εἰς τὴν θέσιν τῆς. Ἄλλος κύων διαδέχεται εἰς τὴν περιπολίαν τὸν πρῶτον, καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς, μέχρι τῆς πρώτης.

Ἵπάρχει στιγμή, καθ' ἣν τὸ ἔνστικτον τῶν ζῶων τούτων εἶναι θαυμάσιον. Ἡ σιγὴ αὐτῆ εἶναι ὁπότεν τίγρις τις ἢ λεοπαρδαλὶς φανῆ ἀπειλοῦσα νὰ ποιήσῃ ἔφοδον κατὰ τῆς μάνδρας. Τότε πρόκειται νὰ πολεμήσωσιν οἱ κύνες κατ' ἀνωτέρας δυνάμεως. Ἄλλοίμονον εἰς τὸν κύνα, ὅστις θ' ἀπετόλμα μόνος νὰ συμπλακῆ πρὸς τόσῳ φοβερὸν ἀντίπαλον.

Ὁ περιπολῶν κύων ὑλακτεῖ. Οἱ λοιποὶ πυκνοῦνται καὶ ἐν συνεπτυγμένῃ τάξει ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ θηρίου. Πιθανὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν κυνῶν νὰ εἶναι ἀνεπαρκὴς ὅπως καταβάλλῃ τὸ θηρίον. Τότε ἅπαντες οἱ κύνες ἐκβάλλουσι γοεράς ὑλακὰς, καὶ λίαν παρατεταμένως, δηλωτικὰς κινδύνου, ὅπως οὕτω καλέσωσιν εἰς βοήθειαν τοὺς κύνας τῆς γειτονικῆς μάνδρας, οἵτινες ἀμέσως σπεύδουσιν, ἐπὶ τῷ ὄρω ἀμοιβαϊκότητος. Ἐχουσι γνῶσιν καὶ αὐτοὶ τῆς συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας, ἣν ὅμως συνάπτουσιν οὐχὶ ἐγγράφως, ἀλλὰ σιωπηλῶς, διότι, μὴ ὄντες ἄνθρωποι, δὲν φοβοῦνται ἀπάτην ἢ παρασπονδίαν.

Οἱ ὄττεντόττοι θεωροῦσι τοὺς κύνας τῶν ὡς μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν. Ἀμφιβάλλομεν ἂν ἔχωσιν ἄδικον.

Παράδοξα τρόφιμα.— Εἰς διαφόρους χώρους ἐπικρατεῖ τὸ ἔθος νὰ τρώγουσι τοὺς μύρμηκας. Ἐν Βρασιλίᾳ τοὺς μεγάλους μύρμηκας τρώγουσι μὲ καρύκευμα ἐκ ρητίνης. Ἐν Ἀφρικῇ μαγειρεύουσιν αὐτοὺς μὲ βούτυρον. Ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίασι φρύγονται ὡς περ ὁ καφὲς καὶ τρώγονται ὡς αὐτός. Ἐν Σιάμ τὰ ὠὰ τοῦ μύρμηκος εἶναι τροφή περιζήτητος καὶ προσφιλέως. Ἐν Μεξικῷ ἐξ ἀμνημονεῦτων χρόνων τρώγουσι τὰ ὠὰ ἐντόμου ὑδροβίου, διαιτωμένου ἐν ταῖς λίμναις τῆς ρηθείσης πόλεως. Ἐν Κεϋλάνῃ τρώγουσι τὰς μελίσσας, ἀφοῦ ἀφαιρέσωσιν αὐτάς τὸ μέλι. Οἱ Βούσχημ τῆς Ἀφρικῆς τρώγουσι

πάντα τὰ εἶδη τῶν κρυπῶν. Οἱ Αὐστραλιανοὶ τρώγουσι μετὰ πόθου τοὺς σκώληκας. Οἱ Κινεζοὶ τρώγουσιν ὄλα, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς μεταξοσκώληκας, ἀφοῦ ἀφαιρέσωσι τὴν μετὰξην ἀπὸ τοῦ κουκουλίου. Λέγεται ὅτι οἱ Ἰνδοὶ τῆς βορείου Ἀμερικῆς τρώγουσι τὰς ἀκρίδας, οἱ δ' ἄγριοι τῆς Νέας Καληδωνίας τὰς ἀράχνας.

« Περὶ ὀρέξεως οὐδεὶς λόγος », λέγει Ἀτινικὴ προοίμια. Δὲν δυνάμεθα ἐπομένως νὰ μεμφθῶμεν τοὺς μνησθέντας ἀξιοτίμους λαοὺς διὰ τὴν ὄρεξίν των. Μήπως ἡμεῖς δὲν τρώγομεν χοίρους, ὅπερ ἴσως ἔχ' προῦξινει ναυτίαν τοῖς ἀγρίοις λαοῖς ἐν τῷ ἤκουον;

Θαῦμα ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἡμέραις.— Πολὺ ἀπό τινας ἐν Κωνσταντινῶν γίνεται λόγος περὶ θαυματουργοῦ ὕδατος, ὅπερ οἱ παρέρχοντες αὐτὸ ἀποκαλοῦσιν ὕδωρ τῆς Παναγίας καὶ μεταφέρουσιν ἐκ τῆς ἐν Γαλλίᾳ πηγῆς αὐτοῦ ἐπειδὴ δὲ τὸ ἡγιασμένον τοῦτο ὕδωρ ἔχει πολλοὺς τοὺς καταναλωτὰς, ἐννοεῖται ὅτι ἢ ἐκ τῆς πηγῆς μεταφορὰ ἐξακολουθεῖ δραστηρίως καὶ ἀδιελπίτως ἐνεργουμένη εἰς ἐπικουρίαν δ' αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ εἰκὼν τις τῆς Θεομήτορος, κατατεθειμένη ἐν δυτικῷ τιμὶ παρεκκλησίῳ, κειμένῳ ἐν Φερικίῳ πλησίον τῶν Ταταούλων. Τὴν εἰκόνα ταύτην ἐπισκέπτεται ἄπειρον πλῆθος ἀσθενῶν παντὸς γένους καὶ θρησκείας, τυφλοὶ, χωλοὶ, καὶ ἄλλοι ἀνάπηροι, πρόσθε δὲ καὶ τρελλοὶ, ἀπεκδεχόμενοι παρὰ τε τῆς εἰκόνης καὶ τοῦ θαυματουργοῦ ὕδατος τὰν ἴασιν αὐτῶν, καὶ ὡς ἄλλην κολυμβήθραν τοῦ Σιλοάμ θεωροῦντες τὰ νέα ταῦτα τῆς θείας Προνοίας δῶρα. Οἱ ὡς θεραπευθέντες παρουσιαζόμενοι, σπεύδουσιν, ὡς εἰκός, περιερχόμενοι τὰς ἐνορίας τῆς πρωτεύουσας, νὰ διηγῶνται τὰ θαυματουργὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὕδατος τῆς Θεοτόκου.

Ἐν τούτοις ἐν μέσῳ τῶν θαυμάτων τούτων

ΙΝΔΙΚΑ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ.

Εὐτυχὴς ὁ περικλείων ἐν τῷ στήθει του τὸν σπῆρον τῆς εὐμενείας! Ἀπὸ τῆς καρδίας του, ὡς ἀπὸ πηγῆς, θέλουσι ρέει ρυάκια ἀγαθότητος, ὧν τὰ νάματα θέλουσι ποτίζει τὴν ἀνθρωπότητα.

Καθὼς οἱ κλάδοι τοῦ δένδρου ἐπαναχνύουσιν εἰς τὴν ρίζαν τὸν γυμὸν, ὅστις τρέφει αὐτοὺς, καθὼς ὁ ποταμὸς ἐπαναχνέει εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατα, ἅπερ ἐξ αὐτῆς ἐλήφθησαν, ὅπως σχηματισθῆ ἡ πηγὴ του, ὁμοίως καὶ ἡ εὐγνώμων καρδιά ἀνταποδίδει τὰς εὐεργεσίας αἱς ἔλαβε παρ' ἄλλου.

Ἡ καρδιά τοῦ γενναίου ἀνθρώπου ὁμοιάζει τὴν νεφέλην τοῦ οὐρανοῦ, ἥτις σπεῖρει ἐπὶ τῆς γῆς τοὺς καρπούς, τὴν χλόην καὶ τὰ ἄνθη· ἡ καρδιά ὅμως τοῦ ἀχαρίστου ὁμοιάζει τὴν ἔρημον, ἥτις καταπίνει τοὺς ὑετούς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς θάπτει εἰς τὰ ἔγκατα αὐτῆς, μὴ ἀφίνουσα αὐτοὺς νὰ παρὰζωσί τι.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΑΛΑΤΗΝ ΠΟΙΗΤΗΝ

ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΤΟΝ ΜΟΥ ΦΙΛΟΝ

ISSINER PECH.

Βαρυνθεὶς ἐξ ὧλων, ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀνάγκυσιν τοῦ θανάτου.

Shakespeare. Ὡδὴ 66.

Ἔλα, γλυκὲ μου ποιητῆ, παρηγορὰ νὰ δώσῃ·
Ἐστὴ ξεσητισμένη μου καρδιὰ ὅπου βαρυστενάζει·
Ἀπὸ τὸ μνημῆμα τὸ ψυχρὸ τὸν φίλον σου νὰ σώσῃ·
Ἐγὰρ δὲν θέλει τόσο νιὸς τὴν ὑπαρξί· ν' ἀλλάξῃ . . .
Ἄδεν εἶνε ἀλήθεια, Ἰσσιμέρ, πῶς εἶναι σκληρὸ κρίμα
Πρὶν νὰ λαλήσῃ τὸ πουλί νὰ καταβῆ ἔστὸ μνημῆμα;

πληροφορούμεθα ὅτι συνέβη καὶ ἐπεισόδιον δυνάμενον νὰ διεγείρῃ, δὲν λέγομεν τὸν γέλωτα, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὑπομειδιάμα ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν δυσπιστούντων. Ἀντλησταί τινες ἐκ τῶν ἐν Ταταούλοις, προσαγαγόντες γέροντά τινα συνάδελφον αὐτῶν εἰς τὸ παρεκκλησίον, τὸν παρέστησαν, ἀφοῦ πρότερον ἔδωσαν τοὺς ὀφθαλμούς του, ὡς δῆθεν ἀόμματον, καὶ παρεκάλεσαν τοὺς ἐπὶ τοῦ ναοῦ ὅπως ἐπιτρέψωσι τῷ γέροντι νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν χάριν καὶ ἀντίληψιν τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης πρὸς ἀνάκτησιν τῆς δράσεως. Ἐκτελεσθέντος τούτου, ὁ γέρον πυροσβέστης προσέτριψε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ δι' ὀλίγου ἐκ τοῦ ὕδατος ἐκείνου, καὶ ὦ τοῦ θαύματος! ὁ ἄπελπις καὶ ἀόμματος πρεσβύτης ἠδυνήθη νὰ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ νὰ ἴδῃ τὸ λαμπρὸν τῆς ἡμέρας φῶς.

Ὁ εὐτράπελος γέρον ἤρξατο ἀμέσως ἐκβάλλον κραυγὰς χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ δῆθεν ἰάσει τῶν ὀφθαλμῶν ὁ προϊστάμενος δὲ τοῦ παρεκκλησίου, δούς πίστιν εἰς τὴν κωμικὴν ταίτην παράστασιν, παρεκάλεσε τὸν πανοῦργον πυροσβέστην ὅπως διακηρύξῃ ἀνὰ τὴν πόλιν πᾶσαν τὸ θαῦμα, ἀλλ' ὁ τελευταῖος οὗτος, παρατηρήσας ὅτι ὡς γέρον δὲν δύναται νὰ περιέλθῃ ἀποστολικῶς τὴν πρωτεύουσάν, ἀλλὰ θέον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιτολὴν ἔφιππος ἢ ἐφ' ἀμάξης, καὶ ζητήσας πρὸς τοῦτο πέντε λίρας, κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ παρὰ τοῦ ἁγίου ἐκείνου πατρὸς 60 φρ. ἄτινα λαβὼν ἔσπευσε νὰ ἀπέλθῃ.

Δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως νὰ παραδεχθῶμεν τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ ἀστείου ἀπομάχου τῶν πυροσβεστῶν καὶ τῶν οὖν αὐτῷ, καθότι ἀντιβαίνει εἰς τὸ καθήκον, ὅπερ ἐπιβάλλεται τοῖς πᾶσι τοῦ παρέχειν σέβας εἰς τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας ἐνὸς ἐκάστου. Αὐτῶν ὅμως ἐστὶ νὰ βλέπῃ τις τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ἵψίστου νὰ ἐξακολουθῶσιν εἰσεῖτι ἐν λήγοντι Ἰθ' αἰῶνι νὰ ἐξαπατῶσι διὰ θαυμάτων καὶ ἁγιασμάτων τοὺς ἀπλοικοὺς καὶ ἀθῶους τῶν κατωτέρων κοινωνικῶν τάξεων ἀνθρώπους.

Μέσ' τῆ γλυκειά σου τῆ λαλιᾷ ἀνεπιστα ἐλπίζω,
 Κ' ἡ λύρα σου σὰν δεικτο γλυκύτατο μ' εὐφραίνει . . .
 Πῶς θ' ἀποκτήσω τῆ ζωῆ, γιὰ μὴ στιγμῆ, νομίζω,
 Καὶ 'σὰν ποθάνω, τὸ κορμὶ 'λαφρότερο θὰ δαίνη
 Στὸ σκοτεινὸ δωμάτιο του, 'πού δὲν 'μπορεῖ τ' ἀγέρι
 Μέσ' τῆ γαλήνῃ τῆ φριχτῆ ἀνησυχητὰ νὰ φέρη.

'Αηδόνι μου, μὴ μοῦ ζητεῖς νὰ μάθης τὸ δεινὸ μου
 Ποῦ μὲ κυλᾷ 'στὸ σάβανο, 'στὸ μνήμα πού ἀνοίγει . . .
 Μὴ τὸ ζητεῖς! . . . εἶνε αὐτὸ τὸ μόνον μυστικὸ μου!
 Μὰ θὰ τὸ μάθης μὴ φορά . . . 'Σὰν ἡ ψυχὴ μου φύγη . . .
 'Σὰν τὸ κορμὶ μου κάτωχω 'στὸ φέρετρο ἀπαντήσης
 Κι' ἀπάνω 'στὸ κουφάρι μου μὴ φοῦχτα χῶμα γύσης!

Μὴ μυστικὰ καὶ θλιβερὰ φωνῆ θὰ σοῦ λαλήσῃ,
 Καὶ μὴ θεὰ κατάλευκη, στενάζουσα, θρηνοῦσα,
 Θὰ σοῦ φανῆ καὶ θὰ σοῦ πῆ πὸς εἶχα ἀγαπήσει,
 Καὶ 'σὰν καπνὸς θὰ διαλυθῆ . . . Αὐτὴ θὰ εἶνε ἡ Μούσα
 'Ἡ Μούσα μου ἡ ἄχαρη, ἡ καταπιπραμένη
 'Ποῦ θὲ ν' ἀφῆν αὐτὴ τῆ γῆ κι' ἀπάνω θ' ἀνεβαίνῃ . . .

'Σ' αὐτὴ τῆ μάθη ὄρασι ἐμένα θ' ἀπαντήσης
 Ἡ' ἄφ' τὴν ἀγάπῃ τῆ σκληρῆ 'σὰν τῆ φτωχῆ ἀγριδα
 'Φορίασα, διελύθηκα . . . Τὴν ἔννοια θὰ ζητήσης
 Καὶ θὲ ναῦρῃς τὸ πάθος μου· μὴ κόρη, μὴ πατρίδα! . . .
 Καὶ τότε δάχρυ θλιβερό τὰ μάτια σου θὰ λούση
 Κ' ἡ λύρα σου τὸ πένθιμο μονάχη της θὰ κρούσῃ! . . .

Θ' ἀνυψωθῆ 'στὸν οὐρανὸ ἡ μαγικὴ φωνὴ σου
 Νὰ εὐγηθῆς σπαρχιτικὰ μὲ χέρια σταυρωμένα,
 Γιὰ ναῦρη 'λίγη ἄνεσι ὁ φίλος τῆς ψυχῆς σου,
 Νὰ μὴ πονῆ 'σὰν τὰ πουλιὰ πού φεύγουνε 'στὰ ξένα,
 Τὰ ἔρμα καὶ τὰ ὄρφανὰ γιὰτὶ δὲν ἔχουν ταῖρι,
 Ποῦ τῆ πικρῆ τους συμφορὰ μόνον ἡ ὄρφανὰ ξέρει! . . .

"Ὅμως τοῦ κάκου ὄλ' αὐτὰ! . . . 'Ακίνητο τὸ πτώμα
 'Στὸ ἀγριὸ μου φέρετρο γαλήνια θὰ κοιμᾶται.
 Θάχω τὰ μάτια μου κλειστὰ, θάχω κλειστὸ τὸ στόμα,
 Κι' ἀπὸ ἐμένα μακρυνὰ τὸ πάθος θὰ πλανᾶται! . . .

Τοῦ κάκου τότε ἡ καρδιὰ θὰ κλάψῃ καὶ θὰ λυεῖσῃ
 Ποῦς τῆ στυμμένη τῆ ψυχῆ μπορεῖ ν' ἀναφλογώσῃ;

Παρακαλῶ! μήπως ξεγνώ πῶς δὲν ζῆτῶ νὰ σόσωι
 Συγγώρετε με, ὦ ποιητὴ! τὸ πάθος μὲ ζαλιζει . . .
 Πρέπει, ὦ! πρέπει ἐδῶ 'στὴ γῆ καὶ μὲ καυμάς νὰ ζήσῃ!
 Καὶ τῆ ζωῆ ἡ λύρα σου σὲ μένα θὰ χαρίζῃ
 Κάθε φορὰ πὸς τὴς χορδὴς ἐκείνης θὰ κινᾷς
 "Ὅπου σὲ κάθε ἡγὸ τους θὰ μὲ παρηγορήσῃ! . . .

"Ἐλα λοιπὸν παρήγορο Γαλατικὸ μου ἀηδόνι
 Πράσε τῆ λύρα τῆ γλυκειά καὶ λάλησέ μου 'λίγο . . .
 Μὰ μὴν ἄργῃς! . . . αἰσθάνομαι πῶς ἡ ψυχὴ μου λυώνει
 'Σὰν τὸ κερί μέσ' τῆ φωτιᾷ . . . "Ἄγ! Ἐλα πρὶν νὰ φύγω . . .
 Ναί· εἶνε ἀλήθεια, 'Ιστοιμέρ, πῶς εἶνε σκληρὸ κοῖμα
 Πρὶν νὰ λαλήσῃ τὸ πουλὶ· νὰ κατεβῆ 'στὸ μνήμα! . . .

Κωνσταντινούπολις, 8 Μαΐου 1831.

ΑΛ. Κ. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ

τοῦ ἐν τῷ προηγ. φυλλαδίῳ αἰνίγματος

Στέριφος — *Εριφος.

Λύσις τοῦ λογογρίφου

*Ἄνευ ἀρετῆς εὐδαιμονία δὲν ὑπάρχει.

ΑΙΝΙΓΜΑ

Προτὸν ἐντόμων εἶμα· καὶ ὑπάρχω εἰς ναοῦς
 'Ὅπου πάντοτε μ' εὐρίσκεις εἰς μεγάλῃν ἀφθονίαν.
 'Ἄν τὴν κεφαλὴν μ' ἀλλάξῃς, μὰ τοὺς ἰσχυροὺς θεοὺς,
 Δίς ἐπάνω σου θὰ μ' εὐρῆς μὲ μεγάλῃν εὐκολίαν.

ΓΡΙΦΟΣ

